

החלטה

1. מונחת בפניי **בקשה להסרת איסור הפרסום** על זהותו של המשיב, כפי שנקבע בהחלטות קודמות של בית הדין. הבקשה הוגשה הן על-ידי כתבת של תאגיד השידור "כאן" והן על-ידי נפגעת העבירה. המשיב מזה והתביעה הצבאית מזה מתנגדים לבקשה הנוכחית.

רקע

2. ביום 25.1.2024 הגישה ההגנה בקשה דחופה לאיסור פרסום זהותו של המשיב (אז המבקש), שהיה חשוד **בעבירות מין**. בתום דיון במעמד הצדדים, ביום 28.1.2024, הוריתי על איסור פרסום זהותו של המשיב עד ליום 1.2.2024 על-מנת לאפשר להגנה פרק זמן קצר, מתוחם ומדוד כך שהתמונה העובדתית בשאלת הנזק החמור שייגרם למשיב, לו תפורסם זהותו, תתבהר ותעמוד בפני בית הדין בהקדם האפשרי, בד בבד עם התקדמות החקירה.

3. ביום 1.2.2024 הציגה ההגנה חוות-דעת שונות בעניינו של המשיב. התביעה הצהירה, כי **החקירה** בעניינו של המשיב **הושלמה** והתיק מצוי בבחינה על-ידה, בעוד שאלת הנקיטה בהליכים משפטיים **טרם הוכרעה**. קבעתי בתום הדיון הנוסף, כי ההגנה תעדכן בדבר הצפי לבדיקתו הפסיכיאטרית הצבאית של המשיב. במספר החלטות עוקבות נקבע, כי בשים לב למועד הבדיקה, איסור הפרסום על זהות המשיב יוארך עד ליום 8.2.2024.

4. ביום 8.2.2024 התקיים דיון במעמד הצדדים, במסגרתו הציגה **ההגנה** חוות דעת של פסיכיאטרית צבאית, ועתרה לאיסור פרסום זהותו של המשיב. **התביעה** מסרה, תחילה, כי בתוך פרק-זמן של שבועיים תגבש את עמדתה בדבר הנקיטה בהליכים המשפטיים כנגד המשיב: הגשת כתב-אישום או הוראה על העמדתו לדין משמעותי. בהמשך, הבהירה התביעה כי יידרש לה פרק-זמן של חודש ימים, לרבות האפשרות לשימוע, לשם קבלת החלטה סופית. נוכח האמור, עמדה התביעה על התנגדותה להמשך איסור הפרסום, וציינה כי מחוות הדעת לא עלה קיומו של "נזק חמור", כמצוות הדין.

5. ביום 13.2.2024 קבעתי, כי לאור מכלול הנסיבות, ובהן העובדה כי החלטת התביעה הצבאית בשאלת הצעדים המשפטיים שיינקטו כנגד המשיב עתידה להתקבל תוך פרק זמן קצר, מתוחם ומדוד – הכף נוטה, אותה עת, לעבר המשך איסור הפרסום בעניין זהותו של המשיב, עד לקבלת ההחלטה כאמור. לאחר בקשות נוספות להארכת התקופה לאיסור הפרסום, ובשים לב לתגובות התביעה, קבעתי ביום 10.4.2024, כי נוכח פרק הזמן שחלף מאז ההחלטות הקודמות, במסגרתן טרם התקבלה החלטה סופית של התביעה בדבר ההליכים בתיק – יוארך תוקפו של איסור הפרסום בעניינו של המשיב **עד החלטה אחרת**. הבהרתי, כי ככל שהתביעה תקבל החלטה סופית בעניינו של המשיב, תוכל לפנות במידת הצורך בשנית לבית הדין. יודגש, כי **התביעה לא ערערה** על אף לא אחת מן ההחלטות לעיל.

6. ביום 5.9.2024 הגישה הגב' ורד פלמן, **כתבת תאגיד השידור "כאן"**, בקשה להתרת איסור הפרסום. לדברי המבקשת, מסתמנת כוונה להעמדת המשיב לדין משמעותי מוסכם בפני קצין שיפוט מיוחד בהליך שדומה במאפייניו להליך פלילי ולא להליך משמעותי, ובהתאם להנחה כי קיימות ראיות להוכחת

המעשים. לשיטת המבקשת, במסגרת המאבק למיגור התופעה של ההטרדה המינית בצה"ל, קיימת חשיבות לחשיפת שמו של המשיב לידיעת הציבור, שעה שהמשיב ניצל, לכאורה, את השפעתו על פקודה צעירה במשך שנים ארוכות לשם סיפוק צרכיו המיניים. מנגד, את מצבו הנפשי של המשיב יש לבחון באופן עדכני, לרבות הצעדים שננקטו לטיפול במצוקה הנטענת.

7. באת-כוח **נפגעת העבירה** הצטרפה לבקשה, בטענה כי קולה לא נשמע כצד מעוניין (אף שהייתה מעודכנת בקיומו של הצו), כך שהחלטה לאיסור פרסום לא גילמה את האיזון ההולם. לשיטתה, הסרת איסור הפרסום תסייע לנפגעת העבירה להתמודד עם חרושת השמועות ביחידה המובילה ל"השתקת קורבן העבירה". עוד התבקש בית הדין לבחון האם חל שינוי במצבו הנפשי של המשיב, מה היקף הטיפול בו ומידת ההסתברות להתרחשותו של נזק חמור. גם התמורות בהליך המשמעותי בצה"ל מצדיקות בחינה מחדש האם משתמע ממנו בהכרח איסור פרסום על שמו של הנידון. הוטעם, כי בהעדר אזכור להרשעתו המסתמנת בדין משמעותי בעבירות בעלות גוון מיני, הרי שלאחר שחרורו הצפוי של המשיב מצה"ל, לא יהא בידי הציבור דרך להיזהר מפני המשיב, שניצל את יחסי המרות בינו לבין נפגעת העבירה; ואף הוזכרה זכותו של הציבור לקבל מידע בעניין הנוגע לחוסנו המוסרי של הצבא ותדמיתו, כמו גם החשיבות בביצור אמון הציבור במערכת אכיפת החוק הצבאית. נטען, כי התביעה לא ניסתה לבדוק האם קיימות נפגעות עבירה נוספות, ולכן קיים אינטרס ציבורי מוגבר בפרסום פרטי המשיב. אף הודאתו המסתמנת של המשיב במסגרת ההליך המשמעותי משפיעה על ההנחה בדבר חזקת החפות.

8. **באי-כוח המשיב** התנגדו, כאמור, לבקשה הנוכחית. לשיטתם, לא חל שינוי בנסיבות המצדיק את שינוי ההחלטה המקורית. יתרה מכך, אין בחומרי החקירה כדי ללמד על ביצוע עבירה פלילית על-ידי המשיב, ולכן עניינו עתיד להסתיים בשיפוט בדין משמעותי בגין עבירה של התנהגות שאינה הולמת, ולא בעבירות מין כנטען. הדין המשמעותי אינו מפורסם ברבים, וממילא אינו זהה לדין הפלילי; כך שהפסיקה הנוגעת לנאשמים בהליך פלילי בגין עבירות מין – אינה דומה לענייננו. דווקא ההחלטה שלא להגיש כתב אישום מחייבת את העדפת האינטרס בדבר השמירה על ביטחוננו של המשיב נוכח מצבו הרפואי והנזק שייגרם לו ולבני משפחתו כתוצאה מהפרסום, כפי שבוסס כהלכה אף בעת הנוכחית. הודגש, כי כלל המגעים המיניים בין המשיב לבין נפגעת העבירה נעשו בהסכמתה ואף לבקשתה, כך שהטענה בדבר הצורך להזהיר את הציבור מפני המשיב אינה ברורה.

9. **התביעה הצבאית** הבהירה, כי אכן המשיב צפוי לעמוד לדין משמעותי בעקבות ממצאי החקירה בעניינו, הגם שטרם ננקטו צעדים משפטיים ועדיין לא חל שינוי בנסיבות שהובילו להחלטה המקורית על איסור הפרסום. נוכח פסיקת בית הדין הצבאי לערעורים, העמדת המשיב לדין משמעותי, חלף הגשת כתב אישום כנגדו, משנה את מאזן השיקולים, לאור העובדה כי עקרון פומביות הדיון אינו חל במקרה דנן וכי לא די בטיב המעשים כדי להצדיק את הפרסום. התביעה ביארה את השוני המהותי בין ההליך הפלילי לבין ההליך המשמעותי, אשר משליכים על שאלת האינטרס הציבורי בפרסום הפרטים.

10. בדיון שנערך בפניי ביום 22.9.2024 חזרו הצדדים על עמדותיהם המנוגדות, כמפורט לעיל. מן הדיון עלה, כי התביעה עמדה להורות בעבר על העמדתו של המשיב לדין משמעותי, אך אזי מסרה המתלוננת עדות נוספת במצ"ח, המרחיבה את היקף המעשים הפסולים, לשיטתה, שביצע כלפיה המשיב. אף לאחר מכן,

הוחלט, כאמור, על העמדתו של המשיב לדין משמעתי, כך שבטופס התלונה צפוי להירשם: "בכך שלאחר ששימשת מפקדה הישיר של רס"ר ס' א' מקליטתה ביחידה במשך כתשע שנים, בין השנים 2021-2023 התנהלת באופן פסול, שלא הולם את עמדתך ואת דרגתך, כלפי רס"ר ס' א' במספר הזדמנויות שונות. כך, כינית את רס"ר ס' א' בכינויים לא ראויים ובנוסף נגעת בגופה באזורים שונים, במטרה להסב את תשומת ליבה. בנוסף, בכך שביום 20.9.2022, בעת שהייתם בנופש עם נגדים נוספים מהיחידה, יזמת וקיימת אקט מיני מוסכם עם רס"ר ס' א'. כמו כן, בכך שכשבוע לאחר מכן, ביקשת מרס"ר ס' א' להתלוות אליך ובזמן שהייתם לבדכם, הערת כלפיה הערה מינית 'אפשר לעשות את זה על ארבע גם באוטו' או מילים בעלות משמעות דומה, וניסית לנשקה. בכך, חרגת מאמות המידה הנדרשות ממך כמפקד ומשרת קבע, ונהגת באופן שאינו הולם את דרגתך ומעמדך בצבא".

11. באי-כוח המשיב הגישו לבית הדין סיכום ביניים (מחודש יולי 2024) של מהלך הטיפול שעובר המשיב במכון הקבע של חיל האוויר. מהתרשמותה של המטפלת עולה, כי המשיב חווה משבר עכשווי סביב החקירה במצ"ח וחוסר הוודאות בו הוא נתון ביחס לעתידו, שבר אשר החליש את כוחותיו והוביל למצב נפשי ירוד. לצד מצבו, המטפלת אינה רואה כעת סכנה מיידית לחייו, אך סבורה כי מצבו הנפשי תלוי בהתפתחות המשפטית ובהחלטות שיינתנו ביחס לעתידו ומצב של חוסר תקווה יחמיר את מצבו הנפשי. מבדיקה פסיכיאטרית שבוצעה בחודש יולי 2024 עולה, כי המשיב סובל מדיכאון מאגורי בעקבות החקירה וההליך המשפטי, וקיימות מחשבות על מוות ותוכנית אובדנית הגם שהמשיב שולל כל כוונה, שכן משפחתו מהווה מחסום חזק עבורו וקיים אופק לשיפור. על כן, המסוכנות מוערכת כנמוכה בשלב זה, אך "ישנו חשש שתחמיר בתלות התפתחויות במשפטו". למשיב הותאם טיפול תרופתי והמשך מעקב פסיכותרפי ומעקב פסיכיאטרי.

12. לאחר הדיון עדכנה התביעה הצבאית, כי בהתאם להסכמותיה עם באי-כוח המשיב, הוחלט על העמדתו לדין משמעתי באופן מוסכם בעבירת התנהגות שאינה הולמת, בגין העבירות שביצע לכאורה. מעדכון של באת-כוח נפגעת העבירה עולה, כי נמסר לה מפי התביעה הצבאית, כי ההסכמה לעיל כוללת גם את התרת התחייבותו, המוסכמת, של המשיב מהצבא.

דיון והכרעה

פומביות הדיון והחריגים לה - כללי

13. על-פי סעיף 325(1)(1) לחוק השיפוט הצבאי, התשט"ו – 1955, "בית הדין רשאי לאסור פרסום שמו של חשוד שטרם הוגש נגדו כתב אישום או פרט אחר מפרטי החקירה, אם ראה כי הדבר עלול לגרום לחשוד נזק חמור ובית הדין סבר כי יש להעדיף את מניעת הנזק על פני הענין הציבורי שבפרסום".

14. כפי שהוטעם לא אחת בפסיקה, עקרון היסוד בשיטתנו המשפטית הוא של פומביות הדיון. לפיכך, מוטל הנטל על החשוד לשכנע את הערכאה השיפוטית, כי פרסום פרטיו המזהים עלול לגרום לו לנזק חמור, ויתרה מכך כי יש להעדיף את מניעת הנזק החמור על פני העניין הציבורי שבפרסום. הלכה פסוקה היא,

אפוא, כי יש לפרש בצמצום את החריגים לעיקרון פומביות הדיון (ראו: עלב"ש/12/24 סגן נ' ט' נ' התובע הצבאי הראשי, בפסקאות 25-28 (2024); בש"פ 243/24 פלוני נ' מדינת ישראל (2024); עלב"ש/4/21/רס"ן אנקרי נ' התובע הצבאי הראשי, בפסקה 17 (2021); בש"פ 6988/19 פרץ נ' הוצאת עיתון הארץ, פסקאות 24,26 (2019); עלב"ש/4/20/רס"ר שיליאן נ' התובע הצבאי הראשי (2020); בש"פ 5759/04 תורג'מן נ' מדינת ישראל, פ"ד נח(6) 658 (2004)).

15. בית הדין הצבאי לערעורים שב והבהיר, כי "על הטוען לנזק חמור להוכיח נזק קונקרטי ואין די בכך שעצם הפרסום, מטיבו, גורר אחריו כתם, או מוביל לעוגמת נפש ומבוכה" (עלב"ש/27/18/רס"ל פלאח נ' התובע הצבאי הראשי, בפסקה 15 (2018); בש"פ 8698/05 אזולאי נ' מדינת ישראל (2005); בש"פ 197/12 חדד נ' מדינת ישראל (2012)). כפי שצוין לא אחת, הנטל המוטל על חשוד, להצביע על נזק המתאפיין בחומרה מיוחדת, יוצאת מגדר הרגיל, הוא נטל כבד במיוחד (בש"פ 243/24 פלוני הנ"ל, בפסקה 36).

16. נקבע עוד, כי "לצורך הערכת היקף הפגיעה בפרטיות ישקול בית המשפט, בין היתר, את מצבו הנפשי והפיזי של המורשע; את השפעת הפרסום על סיכוייו להשתקם..." (בש"פ 3205/13 פלוני נ' מדינת ישראל, פסקה 5 (2013)). ואמנם, "שיקולים פרטיקולאריים אשר עשויים להטות את הכף, במקרים המתאימים, לטובת הוצאת צו איסור פרסום, נוגעים למצב נפשי קשה של הנאשם או של מי מבני משפחתו הקרובים, מצב נפשי העלול להידרדר באורח משמעותי כתוצאה מהפרסום" (עלב"ש/1/10 התובע הצבאי הראשי נ' סמל רוזנצוויג, עמ' 13 (2011)). היינו, "אף נזק נפשי ייבחן במסגרת בחינת 'פגיעה חמורה בפרטיות', כאמור בסעיף 70 לחוק בתי המשפט וסעיף 325(ה) לחוק השיפוט הצבאי, אך יש להראות כי 'עצם פרסום פרטיו של המערער הוא שעלול לגרום לו לנזק וכי נזק זה עלול להיות חמור'..." (עניין סגן נ' ט' לעיל, פסקה 34).

17. אף שיש לפרש את החריגים לעיקרון פומביות הדיון בצמצום, "המבחן ההסתברותי הכללי להפעלתם הוא של אפשרות סבירה להתקיימותם" (ע"א 4244/12 הוצאת עיתון הארץ בע"מ נ' תת-ניצב ברכה, פסקה 38 (2012)). אולם, "גם במקרה של 'אפשרות סבירה' לקיומו של אחד החריגים, שומה על בית המשפט להמשיך ביישום הנוסחה ולאזן בין ההגנה הנדרשת על ביטחוננו של נאשם או הצורך במניעת הפגיעה החמורה בפרטיותו, לבין עיקרון פומביות הדיון" (עניין סגן נ' ט' לעיל, פסקה 35). היינו, גם אם הוכיח החשוד כי עלול להיגרם לו נזק חמור עקב פרסום זהותו, על בית הדין לאזן בין מניעת הנזק לבין העניין הציבורי שבפרסום (עניין אנקרי לעיל, פסקה 17; עלב"ש/6/20/רס"ר שיליאן נ' התובע הצבאי הראשי, פסקה 13 (2020)).

18. ביחס לחשד לביצוע עבירות מין, בואר לא אחת העניין הציבורי בפרסום פרטיו של חשוד או נאשם. זאת "הן מתוך צורך להזהיר את הציבור מפניו והן מתוך הנחה כי פרסום שמו יעודד קורבנות עבירה נוספים לבוא ולהתלונן" (עלב"ש/18/22/טור' ש' ש' נ' התובע הצבאי, בפסקה 63 (2018); בש"פ 243/24 פלוני הנ"ל, בפסקה 31).

19. במסגרת יישום נוסח האיזונים, "בית המשפט שוקל אף את המענה המידתי וההולם לאיזון הקונקרטי הנדרש בנסיבות הכוללות של העניין, בין כל אחד מן האינטרסים החברתיים המנוגדים. כך, במובחן מהטלת איסור פרסום גורף על הפרשה כולה, ניתן לעיתים להסתפק באיסור על פרסום פרטיו של נאשם או חשוד, שהוכח לגביו במידה של **אפשרות סבירה**, כי מתקיים בעניינו אחד החריגים הסטטוטוריים, המצמצמים את תחולתו של עיקרון פומביות הדיון" (עניין סגן נ' ט' לעיל, פסקה 38; ההדגשה במקור).

20. לא מכבר, עמד בית המשפט העליון על **מעמדו המשפטי** של המבקש את איסור הפרסום – חשוד או נאשם – כנתון משמעותי המשפיע על השיקולים בכגון דא: הן נוכח מידת העניין הציבורי שיש בפרסום שמו של החשוד והן לאור העובדה כי עצם הגשת כתב האישום מלמדת על מסד ראייתי מבוסס העומד לחובתו. נקבע, כי "הגשת כתב אישום מסמנת נקודת מפנה בהליך הפלילי. היא משפיעה לאין שיעור על האינטרס הציבורי בפרסום, שהלוא מדובר במימוש העקרון החוקתי בדבר פומביות הדיון **במובנו הצר ביותר**... כמו כן, מובלעת בהגשת כתב האישום הנחה בדבר קיומה של תשתית ראייתית מעובה יותר" (בש"פ 243/24 פלוני הנ"ל, פסקה 44; בש"פ 1262/19 פלוני נ' מדינת ישראל (2019), פסקה 9).

החלטה על סגירת תיק החקירה והעמדה לדיון משמעותי

21. במקרה דנן, החליטה התביעה הצבאית על סגירת תיק החקירה בעניינו של המשיב, מבלי שהורתה על העמדתו **לדיון פלילי** ותוך הימנעות מהגשת כתב אישום בעניינו. חלף זאת, הורה הפרקליט הצבאי על העמדתו של המשיב **לדיון משמעותי** בעבירה של התנהגות שאינה הולמת, וזאת בהתאם להסכמה שגובשה בין התביעה הצבאית לבין באי-כוחו של המשיב. הוראת השיפוט של המשיב כוללת מספר מעשים שביצע, לכאורה, המשיב: התנהגות פסולה במשך כשנתיים, שכללה כינויים לא ראויים ונגיעה בגופה של נפגעת העבירה במטרה להסב את תשומת ליבה; קיום אקט מיני מוסכם עם נפגעת העבירה לפני כשנתיים ולאחר כשבוע הפניית הערה בלתי הולמת וניסיון לנשקה. כאמור, המשיב צפוי להודות בדינו המשמעותי והתחייבותו לצה"ל תותר בהסכמה.

22. על פני הדברים עולה, כי אף שהתביעה הצבאית בחרה שלא לאמץ את מלוא תלונתה של נפגעת העבירה, החלטת התביעה בדבר הנקיטה בצעדים משפטיים במקרה דנן אינה נסובה על קשיים ראייתיים, אלא נעוצה **בבחירה להסתפק בהעמדת המשיב לדיון משמעותי**, ככל הנראה מתוך הנחה כי המעשים שביצע **אינם עוברים את רף ההעמדה לדיון פלילי**. בכך אין בידינו להתערב. בית הדין הצבאי אינו מוסמך להעביר תחת שבת ביקורתו את החלטת הפרקליטות הצבאית להימנע מהעמדת המשיב לדיון פלילי וחלף זאת להורות על העמדתו לדיון משמעותי. מדובר, אפוא, בעובדה העומדת בפני בית הדין בדיון הנוכחי.

23. השאלה המונחת לפתחנו היא, **כיצד משפיעה החלטה על העמדת המשיב לדיון משמעותי (ולא לדיון פלילי) על מערכת השיקולים ומלאכת האיזון** בדוננו בשאלת ההצדקה להמשך איסור פרסום פרטיו המזהים של המשיב.

24. תחילה נבהיר, כי אף שנפגעת העבירה הייתה מודעת לעצם קיומה של ההחלטה המקורית בדבר איסור הפרסום (והארכתה בהתאם), הרי שבחירתה לפנות רק כעת לבית הדין בבקשה לשינוי ההחלטה המקורית, אינה משמיטה את הקרקע מתחת זכות העמידה שלה בבקשה. ראשית, יובהר כי "משזכות העמידה בבקשות לביטול צווי איסור פרסום קיימת לצדדים שלישיים בלתי קשורים, קל וחומר היא כי היא קיימת גם ביחס לנפגעות עבירה, להן זיקה קרובה הרבה יותר לתיק... ממילא, אין לעצור במפתן הדלת אלא לבחון את הטענות לגופן" (ע"פ 5096/23 פלונית נ' פרקליטות מחוז הצפון (פלילי), בפסקה 16 (2023)). שנית, יש לזכור כי "החלטה בדבר המשך איסור הפרסום איננה 'נצחית', ותהא נתונה תמיד לבחינה מחודשת (ככל שתתבקש על-ידי מי מהצדדים הרלוונטיים), למשל נוכח חלוף הזמן ועקב שינוי נסיבות" (עניין פרץ לעיל, בפסקה 37). בענייננו אכן חל שינוי נסיבות, שעה שהפרקליטות הצבאית החליטה באופן סופי בדבר הצעדים המשפטיים שיש לנקוט בתיק, ולהורות על העמדתו של המשיב לדין משמעתי. לא בכדי, החלטתו המקורית של בית הדין להורות על איסור הפרסום נתלתה, פעם אחר פעם, בצורך של התביעה הצבאית לשקול מהם הצעדים המשפטיים שיינקטו בתיק; והובהר בהחלטות השיפוטיות כי נכון לאותה עת ראוי יהיה להורות על איסור פרסום של פרטיו המזהים של המשיב. משכך, פתוחה הדרך אף בפני נפגעת העבירה לפנות לבית הדין בבקשה להסיר את איסור הפרסום, גם אם תוקפו היה ממושך.

25. בית הדין הצבאי לערעורים דן בעבר, בהרחבה, בשאלת ההצדקה להורות על פרסום פרטיו המזהים של קצין בכיר, שבדומה לענייננו הוחלט על העמדתו לדין משמעתי בעבירה דומה (עלב"ש/44/15 אל"ם ס' א' נ' התובע הצבאי הראשי (2015)). נשיא בית הדין הצבאי לערעורים, האלוף פיללס, מצא לנכון לשקול שני עניינים מרכזיים: האחד, עובדת היותו של המערער "חשוד לשעבר". השני, עובדת העמדתו של המערער לדין משמעתי, במסגרת הצבאית, בגין אשמה פחותה מזו שבה נחשד מלכתחילה.

26. לשיטת הנשיא, נוכח מעמדו של המערער כ"חשוד לשעבר", אשר לכאורה עומדת לו חזקת חפות "מוגברת", לאחר שעניינו נבחן והוחלט שאין מקום להגיד נגדו כתב אישום, "מוקחה באופן משמעתי העניין הציבורי שבפרסום שמו ופרטיו" (שם, בפסקה 43; ההדגשה במקור). הנשיא עמד על כך שהגשת כתב האישום "משנה את נקודת האיזון לטובת האינטרס הציבורי שבפומביות הדיון על-פני האינטרס הפרטי של הנאשם" (שם, בפסקה 44; ההדגשה במקור). מנגד, "משהוחלט שלא להגיש כתב אישום כנגד חשוד, והוא הופך מ'חשוד' ל-'חשוד לשעבר', הוטב מצבו לעומת חשוד שמתנהלת בעניינו חקירה, ודאי לעומת מי שהוגש נגדו כתב אישום... ראוי שעם קבלת החלטת רשויות החוק שלא להגיש כנגד חשוד כתב אישום, נקודת האיזון תנוע לעבר האינטרס הפרטי של החשוד לשעבר, שפרטיו לא יפורסמו" (שם, בפסקה 45; ההדגשות במקור). בד בבד הוטעם, כי לעיתים "על-אף סגירת תיק החקירה, ישנו עניין ציבורי מיוחד בפרסום, ולעומת זאת, ההסתברות לנזק שעלול להיגרם לו ומידתו של הנזק – נמוכים יחסית" (שם, בפסקה 46; ההדגשה במקור); והדבר יובא בחשבון במסגרת השיקולים, בבוא בית הדין להכריע אם להתיר את פרסום שמו של החשוד לשעבר, אם לאו.

27. עוד בואר, כי העובדה שהמערער נידון במסגרת הליך משמעתי בצבא, "בעבירות שונות בתכלית מאלה שבהן נחשד, מחזקת את המסקנה כי דווקא ראוי להימנע מפרסום שמו" (שם, בפסקה 47; ההדגשות

במקור). מסקנת בית הדין לערעורים נסמכה על הקביעה, כי עקרון פומביות הדיון "נועד, בראש ובראשונה, ליתן מעמד-על לזכות הציבור לדעת פרטים על אודות הליכים המתנהלים בבית המשפט דווקא. משכך, לכאורה, אין עקרון זה בא לקבוע כללי פומביות על הליכים אחרים, מעין שיפוטניים, הנערכים שלא בין כותלי בית המשפט" (שם, בפסקה 48; ההדגשות במקור). נשיא בית הדין לערעורים עמד על ההבחנה בין השיפוט בבית הדין הצבאי לבין הדיון המשמעתי, שאינו נערך בפומבי ושעה שאין מפרסמים את שמו של החייל שהורשע בהליך המשמעתי (שם, בפסקאות 49-51).

28. נוסף על כך נלקח בחשבון **הנזק החמור במיוחד** שייגרם למערער באותו עניין, לו יפורסם שמו בהקשר לחשד בעבירות מין, גם אם לא התגבש, בסופו של דבר, לכדי כתב אישום; שכן "עלול לדבוק בו דימוי שלילי של חשוד ירגיל' בעבירות מין, אף על-פי שבסופו של דבר הורשע בדין משמעתי בעבירה של התנהגות שאינה הולמת, על בסיס עובדתי שונה לחלוטין מהחשדות שיוחסו לו מלכתחילה... שמו של המערער ייקשר, לדיראון עולם, עם העבירות החמורות שבהן נחשד, אף על-פי שבסופו של דבר לא נמצא בסיס לחשדות אלה" (שם, בפסקה 55; ההדגשה במקור).

29. נוכח פסיקתו האמורה של בית הדין הצבאי לערעורים, שניתנה לפני קרוב לעשור, התמקדו הצדדים הניצים בניסיון לאמץ את הפסיקה ולדבוק בה בצורה דווקנית או בניסיון לאבחנה ואף לבקש לעצבה מחדש, בשים לב לתמורות תרבותיות שחלו בהתייחסות לנפגעי עבירות מין מחד גיסא ולתמורות משפטיות שהתרחשו בעולם הדין המשמעתי בצה"ל מאידך גיסא (ראו: בג"ץ 5527/21 פלוני נ' צה"ל **פרקליטאות מחוז מרכז וחיל האוויר** (2022), שלימד על הרחבת זכות הייצוג בדין המשמעתי; בג"ץ 5882/23 פלוני נ' צה"ל – **סגן הפרקליטה הצבאית הראשית** (2023)).

30. החלטת הפרקליטות הצבאית להסתפק בהעמדת המשיב לדין משמעתי בעבירה של התנהגות שאינה הולמת, עשויה לפעול בשני כיוונים שונים. מן העבר **האחד**, בואר בפסיקה, כי עבירת ההתנהגות שאינה הולמת מצויה "בקו המשיק שבדין הדין המשמעתי לדין הפלילי" וכי "המימד הבולט המאפיין אותה הוא כשל התנהגותי-מערכתי שאינו הולם בעל דרגה בכירה בצה"ל", כך ש"מוקד העבירה הוא בכשל הפיקודי הנובע מהתנהגות בלתי ראויה בבצוע התפקיד, ואפשר אף מחוצה לו" (בג"ץ 7195/08 אבו רחמה נ' **הפרקליט הצבאי הראשי**, פסקה 56 לפסק-דינה של השופטת פרוקצ'יה (2009)). היינו, בעבירה של התנהגות שאינה הולמת, "הדגש מושם לא על עצם המעשה המפר את הנורמה הפלילית המהותית, אלא על הכשל הפיקודי הנובע מן המעשה ביחסים שבין בעל הדרגה הבכירה בצה"ל לבין פקודיו", כך שלעבירה ישנה זיקה **משמעתי** (שם, בפסקה 57; ראו גם: ע/123/02 אל"ם ישי נ' **התובע הצבאי הראשי** (2004)). אין המדובר, אפוא, בהעמדת המשיב לדין בעבירות מין, כהגדרתן בדין. מטבע הדברים, נוכח ההחלטה על העמדת המשיב לדין משמעתי (וגם אם היה מורשע בעבירה דומה, לו היה מוחלט על העמדתו לדין פלילי), הרשעתו לא תוביל לרישום פלילי, מתוך תפיסה כי אין ללמוד מעבירה זאת על מסוכנותו של מבצעה לחברה (אייל טולדנו, "הרישום הפלילי בצה"ל" **משפט וצבא** 15, 17, 55 (תשס"א); עניין **אבו רחמה** לעיל, פסקה 60).

31. מן העבר השני, אין להתעלם מן העובדה כי המשיב צפוי לעמוד לדין משמעותי בגין מעשים המהווים, בחלקם, פגיעה על רקע מיני (ראו: סעיף 39 לפ.מ. 33.0145 "איסור פגיעה על רקע מיני"; סעיף 37 ונספח ד' לפ.מ. 07.102 "הדין המשמעותי"). עם זאת, ראוי לדייק כי בהתאם להוראת הפרקליט במקרה דנן, התנהגותו הפסולה, לכאורה, של המשיב אינה ממוקדת רק בהיבט המיני, שכן בואר שהנגיעות בגופה של נפגעת העבירה נועדו להסב את תשומת ליבה; בעוד האקט המיני המרכזי עם נפגעת העבירה בוצע בהסכמתה (בצד הפניית הערה בלתי הולמת וניסיון לנשקה כשבוע לאחר מכן).

32. אמנם, לא ניתן לכחד כי הדין המשמעותי בצה"ל שינה את אופיו מאמצעי להבטחת המשמעת והסדר בצבא, ו"במשך השנים הורחב השימוש בו גם לגבי עבירות שאינן בעלות אופי משמעותי גרידא, עד כדי הפיכתו, בנסיבות המתאימות, להליך חלופי להעמדה לדין בפני ערכאה שיפוטית" (בג"ץ 425/89 צופאן נ' הפרקליט הצבאי הראשי, פ"ד מג(1) 718, 741 (1989); בג"ץ 88/10 שורץ נ' היועץ המשפטי לממשלה, פסקה 27 (2010)). אך חרף התמורות שצוינו לעיל, ההחלטה בדבר העמדת המשיב לדין משמעותי בפני קצין שיפוט מיוחד אינה מלמדת על שוני במהות ההליך, המצדיק התייחסות מיוחדת בשאלת איסור הפרסום. הלכה למעשה, אין במהותה של העבירה ובוהותו של קצין השיפוט כדי להוציאה מגדרו של הדין המשמעותי בצה"ל, על קרבו ועל כרעיו.

33. כידוע, ההבחנה בין הדין הפלילי לבין הדין המשמעותי ניכרת בהיבטים רבים (ראו: ע/88,89/11 התובע הצבאי הראשי נ' אל"ם מור חיים, פסקה 18 (2012); עניין אל"ם ישי לעיל, פסקה 23; בג"ץ 118/80 גרינשטיין נ' הפרקליט הצבאי הראשי, פ"ד לה(1) 239, 243 (1980)). לא בכדי קבע בית הדין הצבאי לערעורים כי "ההליך המשמעותי שונה, אפוא, מן הדין הפלילי, אשר מיועד להבטיח הענישתם של עבריינים שהפרו את הדין הפלילי" ועמד על הצורך למנוע את עירוב התחומין בין הדין המשמעותי והדין הפלילי, שהם הליכים שמטרותיהם שונות בעליל (ע/63,06 סמל חיימוביץ נ' התובע הצבאי הראשי, פסקאות 16-17 (2007)).

34. מן העבר האחר, אינני סבור כי אי-פומביות הדיון בהליך המשמעותי (בהתאם לסעיף 72 לפקודת הדין המשמעותי) מלמדת, מיניה וביה, כי ידיו של בית הדין הצבאי כבולות מלהורות על פרסום שמו של חשוד, שהוחלט על העמדתו לדין משמעותי, חלף ההליך הפלילי. יפים הדברים, שעה שמהות המעשים בגינם יועמד המשיב לדין משמעותי אינו שונה, באופן משמעותי, מן החשדות שיוחסו לו מלכתחילה בחקירת מצ"ח (וזאת בשונה מן הנסיבות שפורטו בעניין אל"ם ס' א' לעיל); והמעשים המיוחסים לו כעת עוצבו בהתאם לתבנית המקובלת בדין משמעותי.

35. ביני לביני, מאז פסק הדין של בית הדין הצבאי לערעורים בעניין אל"ם ס' א' לעיל, נדונה הסוגייה של פרסום שמו של חשוד, שתיק החקירה נגדו נסגר, בפני בית המשפט העליון. כבוד השופטת ברק-ארז הבהירה, כי "העובדה שבעבר הוחלט על חיסוי שמו של החשוד אינה משנה את נקודת המוצא, שלפיה פומביות הדיון היא הכלל ואיסור הפרסום הוא החריג" ועל כן על בית המשפט "לבחון את מכלול הנסיבות הרלוונטיות ולהחליט כחוכמתו לאור הדין והפסיקה" (ההדגשות הוספו). ניתן למצוא, אפוא, שיקולים המטים את הכף לפרסום, "כגון ההנחה כי הוא ילווה בציון העובדה שתיק החקירה נסגר... דבר שיהווה

כשלעצמו כלי הגנה משמעותי מפני הדימוי השלילי העלול לדבוק בחשוד ויקהה את עוצמת הפגיעה. מנגד, קיימים שיקולים המצדיקים את הותרת איסור הפרסום בשלב זה, מעבר לכך שאין מדובר עוד בחשוד, כגון הפחתה בחשיבותו של העניין הציבורי משהחלט שלא יוגש כתב אישום" (עניין פרץ לעיל, בפסקה 35). בואר, כי "הסרתם של צווי איסור פרסום דווקא במקרים הנוגעים להחלטה שלא להעמיד לדין היא בעלת חשיבות מכרעת מבחינת התרומה לעיצובו, איכותו והיקפו של הדיון הציבורי, ופרסום של הליכים אלו הוא חיוני להפעלת ביקורת ציבורית אפקטיבית על רשויות אכיפת החוק. חרף זאת, אין פירושו של דבר שלא יתקיימו מקרים חריגים שיצדיקו את המשך איסור הפרסום, וברי כי כל מקרה ייבחן לגופו" (שם, פסקה 36).

36. באותו מקרה הוחלט להסיר את צו איסור הפרסום בעניינו של המערער, שנחקר בפרשה שעודדה הדיים רבים ועניינה חשדות לביצוע עבירות מין. נקבע, כי "אין לומר שפרטים הנוגעים לחקירה ולמעורבים בה אינם בעלי חשיבות לדיון הציבורי במעשים שעליהם נסבה החקירה", במיוחד לאור האינטרס הציבורי הקיים בפרסום פרטים הנוגעים לחשדות בעבירות מין (שם, בפסקה 41). עוד הודגש, כי "אף מי שאיננו נבחר ציבור עשוי להיחשב כ'דמות ציבורית' והדבר תלוי, בין היתר, במידת מעורבותו בעניין הנוגע לציבור ובבחירתו להעמיד עצמו בעין הציבור... עיסוקו של המערער נוגע ליחסי ציבור וכולל גם הופעות בתקשורת, ובהתחשב בכלול נסיבותיו לא ניתן לראות בו אדם פרטי ואנונימי לחלוטין" (שם, בפסקה 42). לבסוף בואר, כי הנזק במישור האישי-המשפחתי שעלול להיגרם למערער במקרה זה "אינו חורג מהנזק 'הרגיל' המאפיין מצבים מסוג זה, שתמיד כרוך בהם כאב מהיבטו של הפרט הנוגע בדבר... על רקע הצורך להביא בחשבון את האינטרס הציבורי" (שם, בפסקה 43).

37. בעניין אחר, בו הוחלט שלא להעמיד חשוד לדין בעבירה המקורית של אחזקת מקום המשמש לזנות, אלא רק בעבירת מס, אומצה קביעת הפסיקה בעניין פרץ לעיל, אם כי גם שם המבקש לא הצביע על נזק החורג מזה המאפיין ברגיל מקרים כגון דא. יתרה מכך, צו איסור הפרסום ניתן מלכתחילה בהליך הגבלת שימוש במקום שבו נעברו העבירות, אשר התנהל משך למעלה משנה וחצי בדלתיים פתוחות ומבלי שהמבקש הגיש בקשה ליתן צו איסור פרסום בעניינו, כשבמהלך התקופה אף ניתנו שתי החלטות שיפוטיות שפורסמו מבלי לחסות את פרטיו המזהים (רע"פ 2050/22 פלוני נ' פלוני, פסקה 13 (2022)).

38. מנגד, בעניין סגן נ' ט' לעיל, שהורשע בבית הדין הצבאי בעבירה של חריגה מסמכות עד כדי סיכון החיים או הבריאות, נקבע כי לנוכח האפשרות הסבירה לפגיעה חמורה בפרטיותו של המערער והנזק הנפשי הניכר שעלול להיגרם לו כתוצאה מפרסום פרטיו, הרי ש"בצד פרסום כל פרטיו של האירוע הקשה ושיקוף מלא של תוצאות ההליך המשפטי בעקבותיו... יש להורות על המשך איסור פרסום שמו של המערער" (שם, בפסקה 46). בית הדין הצבאי לערעורים נסמך בהחלטתו על חוות דעת של גורמי המקצוע ומסמכים נפשיים שהוצגו לעיונו, מהם עלה כי עצם פרסום פרטיו של המערער עלול לגרום לו לנזק חמור ובלתי הזיר ומצבו הנפשי הקשה בעת הזו עלול להוסיף ולהידרדר באורח משמעותי כתוצאה מפרסום פרטיו (שם, בפסקה 43).

מן הכלל אל הפרט

39. המשיב היה חשוד, מלכתחילה, בביצוע עבירות מין מתוחמות כלפי נפגעת העבירה, נגדת בשירות קבע ששירתה תחת פיקודו של המשיב. בהמשך, הרחיבה הנפגעת את היקף המעשים הפסולים המיוחסים, לשיטתה, למשיב. בסופו של יום, לאחר בחינת חומר הראיות בכללותו, החליטה התביעה הצבאית להורות על סגירת תיק החקירה כנגד החשוד, בצד הוראה על העמדתו לדין משמעתי בגין התנהגות שאינה הולמת שפורטה לעיל. **האם שינוי הנסיבות מצדיק שינוי אף בהחלטה הקודמת להורות על איסור פרסום שמו של המשיב?**

40. כאמור, פומביות הדיון היא הכלל ואיסור הפרסום הוא החריג, גם לאחר ההחלטה על סגירת תיק החקירה בעניינו של החשוד וההחלטה להימנע מהעמדתו לדין פלילי. יפים הדברים, שעה שהעבירות שיוחסו למשיב הן עבירות בתחום המיני שבוצעו על-ידי נגד בכיר כלפי נגדת שהייתה כפופה לו בשירות הצבאי. יש לשקול אף את החשיבות בפרסום דווקא במקרים הנוגעים להחלטה שלא להעמיד לדין "מבחינת התרומה לעיצובו, איכותו והיקפו של הדיון הציבורי, ופרסום של הליכים אלו הוא חיוני להפעלת ביקורת ציבורית אפקטיבית על רשויות אכיפת החוק" (עניין פרץ לעיל, פסקה 36).

41. עם זאת, אין המדובר במי שהוא בגדר חשוד, אלא "חשוד לשעבר", שהגורם המוסמך במערכת אכיפת הדין בצה"ל הורה על העמדתו לדין משמעתי, מתוך הנחה כי המעשים המיוחסים לחשוד אינם מצדיקים נקיטה בהליך פלילי והגשת כתב אישום לבית הדין הצבאי. החלטה זו אף מלמדת על **הפחתה בחשיבותו של העניין הציבורי** בפרסום זהות המשיב, משהוחלט שלא יוגש כתב אישום כנגדו. יפים הדברים, שעה שהמשיב **אינו דמות ציבורית** כלל ועיקר. אמנם, הוחלט על העמדתו של המשיב לדין **משמעתי** בצבא, אולם תכליתו של ההליך המשמעתי שונה מן הדין הפלילי, אשר מיועד, כאמור, להבטיח הענשתם של עבריינים שהפרו את הדין הפלילי. אכן, אי-פומביות הדיון בהליך המשמעתי אינה **נובלת** את ידיו של בית הדין הצבאי מלהורות על פרסום שמו של חשוד, שהוחלט על העמדתו לדין משמעתי, חלף ההליך הפלילי. אולם, כחלק ממכלול הנסיבות הרלוונטיות, מדובר ב**שיקול** שיש לתת עליו את הדעת, על רקע מטרתו **השונה** של ההליך המשמעתי.

42. ודוק: מעשיו של המשיב "עומדים בניגוד חריף למצופה ממפקד בכיר בצה"ל, הם פוגעים בחובת הנאמנות שחב [המשיב] לפקודיו ולחברה כולה וטמון בהם כשלון מוסרי קשה" (עניין אל"ם ס' א' לעיל, פסקה 57). עם זאת, דומה כי בסופו של יום, עיקר המעשים המיוחסים למשיב ובגינם הוא עתיד להידון בדין משמעתי אינם מן החמורים מסוגם. כאמור, האקט המיני היחיד בין המשיב לנפגעת העבירה בוצע בהסכמה, גם אם מדובר באירוע שאינו הולם את עמדתו של המשיב כמפקדה של נפגעת העבירה ואת עמדתו בצבא. נגיעת המשיב באזורים שונים בגופה של נפגעת העבירה, נעשתה – כך על-פי התשתית העובדתית המוסכמת העומדת לפתחנו – במטרה להסב את תשומת ליבה, ולא על רקע מיני. בהתאם למידע שנמסר לבית הדין, לא קיימות מתלוננות נוספות, חרף העובדה כי המשיב הושעה מן היחידה עם פתיחת החקירה לפני חודשים ארוכים. בנסיבות הללו, החשיבות בפרסום שמו של המשיב – על רקע המעשים שביצע כלפי נפגעת העבירה, ואשר בגינם יובא לדין משמעתי ולא לדין פלילי – מתעמעמת.

43. שיקול משמעותי נוגע לשאלת הנזק החמור הצפוי למשיב, ככל שיפורסם שמו ברבים כמי שהיה חשוד בביצוע של עבירות מין. בהחלטתי הקודמת עמדתי על חוות הדעת המקצועית, לפיה המשיב פיתח הפרעת הסתגלות עם תסמיני דיכאון וחרדה כתוצאה מאירוע סטרוגני בעל השלכות רבות על חייו. המשיב תיאר מחשבות אובדניות כלליות וכן חשש כי המחשבות יחמירו אם שמו יפורסם, אך שלל כוונה או תכנית אובדנית קונקרטיית.

44. הפסיכיאטרית הצבאית התייחסה בעבר לשאלת חשיפת שמו של המשיב, וחוותה דעתה כי ככלל אירוע כגון דא עשוי לעורר מצוקה חריפה אצל אדם, בין אם התמודד עם הפרעה נפשית קודמת ובין אם לאו. היא העריכה, כי סביר להניח שמצוקתו של המשיב תחריף אם שמו יפורסם בשל ההשלכות של אירוע זה על חייו האישיים, ולא מן הנמנע שיחווה גם עלייה בחשיבה האובדנית בעקבות כך. לשיטתה של הפסיכיאטרית הצבאית יש לדון בסוגיית חשיפת השם בכלים משפטיים כבכל מקרה; ונדמה כי הדברים ברורים מאליהם.

45. גם בדיווח העדכני של הטיפול במשיב, עלה כי המשיב עודנו חווה משבר סביב האירוע המשפטי וחוסר הוודאות בו הוא נתון ביחס לעתידו, שבר אשר החליש את כוחותיו והוביל למצב נפשי ירוד. לצד מצבו, המטפלת אינה רואה כעת סכנה מיידית לחייו, אך סבורה כי מצבו הנפשי תלוי בהתפתחות המשפטית ובהחלטות שיינתנו ביחס לעתידו ומצב של חוסר תקווה יחמיר את מצבו הנפשי. גם מבדיקה פסיכיאטרית עדכנית עלה, כי המשיב סובל מדיכאון מאגרוי בעקבות ההליך המשפטי, וקיימות מחשבות על מוות ותוכנית אובדנית הגם שהמשיב שולל כל כוונה, שכן משפחתו מהווה מחסום חזק עבורו וקיים אופק לשיפור. אף כי המסוכנות למשיב מוערכת בשלב זה כנמוכה, הרי שישנו חשש שהמסוכנות תחמיר בתלות התפתחויות במשפטו.

46. לשיטתי, מכלול חוות הדעת שהוצגו לבית הדין – הן זו בעבר והן זו העדכנית – מלמד כי המשיב הציג תשתית ראייתית, המצביעה על אפשרות סבירה להתקיימות החריג – הצורך לאסור על פרסום פרטיו כדי למנוע נזק חמור שייגרם לו (השוו: עניין סגן נ' ט', בפסקה 43).

47. בסופו של יום, באיזון בין האינטרסים הציבוריים הנוגדים ובהתחשב בכלל השיקולים הנוגעים לעניין, לנוכח האפשרות הסבירה לפגיעה חמורה בפרטיותו של המשיב והנזק הנפשי הניכר העלול להיגרם לו כתוצאה מפרסום פרטיו – סברתי כי במקרה הקונקרטי, בצד פרסום פרטיו של האירוע ושיקוף מלא של תוצאת ההליך המשמעותי בעקבותיו וההליכים הפיקודיים שננקטו בעניינו של המשיב – יש להורות על המשך איסור פרסום שמו של המשיב. בנסיבות העניין, איסור הפרסום שיחול על שמו של המשיב בלבד, לצד פרסום של פרטי הפרשה, "מגלם התחשבות בכלל הנתונים שהוצגו לנו ומאזן באופן מידתי בין השיקולים השונים הנוגעים לעניין" (עניין סגן נ' ט' לעיל, פסקה 46; השוו: עניין אל"ם ס' א' לעיל, בפסקה 59).

48. סוף דבר – לא מצאתי לנכון לשנות מהחלטתי הקודמת ואני מורה על המשך איסור הפרסום על שמו של המשיב.

העתק מהחלטה זאת יועבר ללשכת נשיא בית הדין הצבאי לערעורים.

- זכות ערעור כחוק
- ניתנה בלשכה, ח' תשרי התשפ"ה, 10.10.2024, ותועבר לצדדים על-ידי המזכירות.

נשיא